

NIEUWSBRIEF

Maandelijkse uitgave, editie juni 2013

Nieuws van de Stichting

- **Eumedion wil duurzamere verdienmodellen voor banken**

Banken zullen in de toekomst een veel duurzamer verdienmodel moeten hebben, willen zij voor institutionele beleggers aantrekkelijk zijn om in te beleggen. Ook moet de governancestructuur voldoende robuust zijn en moet de regelgeving voor banken zoveel mogelijk Europees worden geharmoniseerd. Dit staat in een op 24 juni jl. door Eumedion gepubliceerd paper over de aantrekkelijkheid van banken om in te beleggen. Naar de mening van Eumedion moeten banken veel transparanter worden over de risico's die worden gelopen. Beleggers kunnen dan een beter geïnformeerde beleggingsbeslissing nemen. Het 'Enhanced Disclosure Framework', vorig jaar ontwikkeld door de Financial Stability Board, kan hier heel behulpzaam bij zijn. Verder zullen banken in de ogen van beleggers moeten inzetten op kostreducties, ondernemingen meer helpen om zichzelf op de kapitaalmarkt te financieren en – zodra de bank voldoet aan de verhoogde kapitaaleisen – het voeren van een consistent dividendbeleid. Daarnaast is het voor lange termijnbeleggers van groot belang dat zij voldoende rechten houden en krijgen in banken. Permanente beschermingsconstructies als certificaten van aandelen, prioriteitsaandelen, meervoudig stemrecht en bindende benoemingsvoordrachten horen daar naar de mening van institutionele beleggers niet bij. Aan de andere kant hebben lange termijnaandeelhouders ook tot taak om meer betrokkenheid te tonen bij het reilen en zeilen van de beursgenoteerde banken. Het paper is te downloaden via http://www.eumedion.nl/nl/public/kennisbank/position-papers/position_paper_toekomst_banken.pdf

- **Beleggersorganisaties roepen op tot snelle overeenstemming over richtlijnvoorstel 'MVO-informatie'**

Beleggersorganisaties Eumedion, Eurosif, ICGN, UNEP Finance Initiative, EFFAS, IIGCC, CDP en CDSB hebben de Europese wetgevende instituties opgeroepen vaart te maken met het bereiken van overeenstemming over het richtlijnvoorstel betreffende informatie over maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) in de jaarverslagen van grote ondernemingen. Dit blijkt uit een op 19 juni jl. gepubliceerde gezamenlijke verklaring van de organisaties die gezamenlijk meer dan 700 institutionele beleggers vertegenwoordigen, die gezamenlijk meer dan 65 biljoen euro belegd vermogen onder beheer hebben. De organisaties wijzen erop dat steeds meer institutionele beleggers MVO-informatie gebruiken bij het nemen van beleggingsbeslissingen. De MVO-informatie die grote ondernemingen op grond van het richtlijnvoorstel moeten gaan publiceren draagt er volgens de organisaties aan bij dat beleggers beter geïnformeerde beleggingsbeslissingen kunnen nemen. Het richtlijnvoorstel moet in huidige vorm worden aangenomen en niet worden afgezwakt. De gezamenlijke verklaring is te downloaden via:

http://www.eumedion.nl/en/public/knowledgenetwork/press/2013-06_press_release_directive_non_financial_reporting.pdf

- **Eumedion wil informatievere accountantsverklaring**

Eumedion heeft de Tweede Kamer opgeroepen om de externe accountants van beursgenoteerde ondernemingen wettelijk te verplichten een informatievere controleverklaring af te geven. Dit schrijft

Eumedion in haar commentaar van 21 juni jl. op het voorstel voor de Wijzigingswet financiële markten 2014. Eumedion doet het voorstel nadat uit het forensisch onderzoek naar de boekhoudkundige onregelmatigheden bij Imtech bleek dat de externe accountant al in februari 2012 significante tekortkomingen in de interne risicobeheersing- en controlesystemen constateerde en dit aan de raad van commissarissen (RvC) meldde, zonder dat hij de aandeelhouders hiervan op de hoogte stelde in bijvoorbeeld een toelichtende paragraaf in de controleverklaring bij de jaarrekening 2011. "Voor Eumedion is daarmee de maat vol", aldus de commentaarbrief. Eumedion stelt de Tweede Kamer concreet voor om de externe accountant van beursgenoteerde ondernemingen wettelijk te dwingen in zijn controleverklaring ook informatie op te nemen over de risico's op materiële fouten in de jaarrekening, de toepassing van het materialiteitsbeginsel en de reikwijdte van de controlewerkzaamheden. Een dergelijk model voor de controleverklaring wordt vanaf eind dit jaar ook in het Verenigd Koninkrijk ingevoerd. Het gehele commentaar kan worden gedownload via: http://www.eumedion.nl/nl/public/kennisbank/brieven/2013-06_wijzigingswet_financieele_markten_2014.pdf

- **Eumedion tegen Europese wetgeving om lange termijn aandeelhouders extra stemrecht of dividend te geven**

Eumedion heeft geen behoefte aan Europese wetgevende initiatieven om aandeelhouders die hun aandelen voor een lange termijn aanhouden extra stemrecht en/of dividend toe te kennen. Eumedion schrijft dit de Europese Commissie in haar commentaar van 24 juni jl. op het Europese Groenboek betreffende de lange termijn financiering van de Europese economie. In het Groenboek kondigt de Europese Commissie een analyse aan van mogelijke instrumenten om de betrokkenheid van lange termijnbeleggers bij het reilen en zeilen van beursgenoteerde ondernemingen te vergroten. De Europese Commissie wil expliciet de invoering van loyaliteitsdividend en/of –stemrecht in die analyse betrekken. Eumedion wijst er in haar reactie op dat lange termijn aandeelhouders niet per definitie 'betrokken aandeelhouders' zijn. Zij kunnen na verloop van tijd wel het extra

dividend en/of stemrecht opstrijken, zonder zich echt te bemoeien met de onderneming en hoe deze wordt bestuurd. Eumedion toont zich in het commentaar voorstander van handhaving van 'fair value accounting' als basis voor de financiële verslaggeving van Europese beursgenoteerde ondernemingen. Deze vorm van verslaggeving biedt het bestuur van ondernemingen minder mogelijkheden om winsten "uit te smeren" over meerdere jaren. Fair value accounting draagt volgens Eumedion bij aan een betere verantwoording door het bestuur over de behaalde prestaties in een bepaald verslagjaar. Het gehele commentaar kan worden gedownload via:

http://www.eumedion.nl/en/public/knowledgenetwork/consultations/2013-06_response_ec_green_paper_long_term_financing.pdf

- **Eumedion-deelnemers geven goedkeuring aan Eumedion-jaarrekening 2012**

De Vergadering van Deelnemers van Eumedion heeft op 20 juni jl. de Eumedion-jaarrekening 2012 goedgekeurd en de bestuursleden van Eumedion gedechargeerd van hun taken in boekjaar 2012. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn te downloaden via:

http://www.eumedion.nl/nl/public/kennisbank/jaarverslag/jaarverslag_2012.pdf

Uit het bestuur

Tijdens de vergadering van het Algemeen bestuur van 20 juni jl. werd o.a. de Eumedion-jaarrekening 2012 vastgesteld, alsmede de evaluatie van het AVA-seizoen 2013, het Eumedion-commentaar op het conceptraamwerk betreffende 'integrated reporting' en het commentaar op het Groenboek 'Long Term Financing'. Tevens werd gesproken over de meerjarenbegroting, de samenstelling van het Algemeen bestuur van Eumedion en de participatie van Eumedion in de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ).

Activiteiten Commissies

- De **Audit Commissie** besprak tijdens haar vergadering van 11 juni jl. het conceptcommentaar op het conceptraamwerk voor 'integrated reporting' en de ontwikkelingen binnen de RJ en de IASB.

Komende activiteiten

- *5 november 2013, vanaf 13.00 uur, Eumedion-symposium te Utrecht.* Sprekers als Peter Paul de Vries (Value8), Kees Cools (Booz) en Else Bos (PGGM) gaan in op het thema 'Een betere kapitaalmarkt voor bedrijf, belegger en maatschappij'. Aanmelden is vanaf heden mogelijk via info@eumedion.nl.

Nieuws uit Den Haag

- **Kabinet wil nog geen 'naming and shaming' van ondernemingen die de Code Tabaksblat overtreden**

Beursgenoteerde ondernemingen die de Code Tabaksblat overtreden hoeven nog niet te vrezen voor de schandpaal. Het kabinet ondersteunt namelijk de keuze van de Commissie Streppel om vooralsnog in beslotenheid in gesprek te gaan met de ondernemingen die zonder uitleg afwijken van bepalingen uit de Code Tabaksblat. Dit blijkt uit de op 19 juni jl. gepubliceerde kabinetsreactie op het in december 2012 verschenen monitoring rapport naar de naleving van de code. Het kabinet vindt 'naming and shaming' niet passen bij de opzet van de Code die uitgaat van dialoog. Het kabinet wijst er voorts op dat er in 2012 concrete toezeggingen door de 'niet-nalevers' zijn gedaan voor verbeteringen. Het kabinet geeft verder in reactie op een eigen geïnitieerd onderzoek naar het Nederlandse stelsel van corporate governance dat het huidige systeem van Code en monitoring "goed en effectief functioneert". Het kabinet wil daarom na het afzwaaien van de Commissie Streppel in augustus de monitoring van de toepassing van de codebepalingen voortzetten. Daarbij benadrukt het kabinet wel "dat de basis van een goed werkende code en monitoring bij de betrokken partijen zelf ligt. Draagvlak bij deze partijen is de voorwaarde voor succes. Het kabinet vindt het daarom wenselijk om in de toekomst de mogelijkheden voor een grotere private inbreng bij de Monitoring Commissie te onderzoeken".

- **Minister Asscher wil inzicht in beloningsverhoudingen binnen ondernemingen**

Minister Asscher (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) overweegt

ondernemingen te verplichten om in hun (sociaal) jaarverslag inzichtelijk te maken hoe de beloningsverschillen binnen het bedrijf zich hebben ontwikkeld. Ook wil hij bezien op welke manier nader invulling kan worden gegeven aan de rol van ondernemingsraden bij het beloningsbeleid voor bestuurders. De minister schrijft dit in een brief van 21 juni jl. aan de Tweede Kamer n.a.v. het jaarlijkse onderzoek van De Volkskrant over de stijgingen van de inkomens van topbestuurders in de private sector. Hieruit bleek dat het vaste salaris van de topbestuurders in 2012 met gemiddeld 6% toenam, terwijl de CAO-lonen nauwelijks toenamen. Minister Asscher noemt dit in algemene zin een verkeerd signaal in tijden van crisis. Hij merkt tegelijkertijd wel op dat hij niet over de hoogte van de beloningen van bestuurders van individuele bedrijven gaat. Wel doet hij een appèl op bestuurders, commissarissen en aandeelhouders om de stijging van de beloning van topbestuurders in verhouding te brengen met de loonstijging van de gemiddelde werknemer van het bedrijf nu de werkloosheid oploopt en veel mensen te maken krijgen met de gevolgen van crisis. Niet alleen in Nederland, maar ook in Zwitserland speelt er een maatschappelijke discussie over de loonkloof in bedrijven. Dit land houdt waarschijnlijk begin augustus een referendum waarin de Zwitserse bevolking wordt gevraagd zich uit te spreken over een wettelijk maximale verhouding van 12:1 tussen de beloning aan de top en dat van de 'gewone' werknemer.

- **PvdA wil "ander type aandeelhouder" in financiële sector**

De Tweede Kamerfractie van de PvdA is van mening dat voor "een bestendige financiering van de reële economie moet worden gezocht naar een andere type aandeelhouder in de financiële sector". Dit blijkt uit de inbreng voor het verslag van een schriftelijk overleg over de kabinetsreactie op het Europese groenboek 'Lange termijn financiering van de Europese economie'. Het Tweede Kamerverslag is op 13 juni jl. gepubliceerd. De PvdA-fractie wil van het kabinet weten welke mogelijkheden het ziet om langdurig aandeelhouderschap te stimuleren. Minister Dijsselbloem (Financiën) stelt in zijn beantwoording van 26 juni jl. dat de wetgeving niet in de weg

staat aan het uitgeven van 'loyaliteits aandelen' door ondernemingen. De minister wijst specifieke wetgeving om langetermijnaandeelhouderschap te stimuleren dan ook van de hand. Uit het Tweede Kamerverslag blijkt verder dat de VVD-fractie bedenkingen heeft bij het kort geleden gepubliceerde richtlijnvoorstel betreffende de verplichte openbaarmaking door grote ondernemingen van hun beleid op het terrein van maatschappelijk verantwoord ondernemen. De liberalen wijzen op de hogere regeldruk en administratieve lasten van de verplichtstelling van een niet-financieel rapportagekader.

- **Commissie Wijffels: RvC van banken moet versterkt worden**

De governance bij banken moet versterkt worden door het toezicht van de RvC te intensiveren. In de RvC's moet meer kennis van en ervaring in de financiële sector aanwezig zijn. De commissarissen moeten meer aandacht geven aan het klantbelang en de maatschappelijke rol van banken. Deze aanbeveling doet de Commissie Structuur Nederlandse banken ('Commissie Wijffels') haar op 28 juni aan minister Dijsselbloem aangeboden rapport 'Naar een duurzaam en stabiel bankwezen'. De Commissie beveelt verder aan dat de Nederlandse banken zo georganiseerd worden dat zij in geval van nood kunnen worden afgewikkeld en hun systeemrelevante activiteiten kunnen worden afgescheiden. Voorts vindt de Commissie Wijffels dat het kabinet in EU-verband moet streven naar een goed gestructureerd 'bail-in regime' met een duidelijke rangorde van aansprakelijkheid van schuldeisers. Het kabinet zal kort na het zomerreces zijn reactie op het rapport naar de Tweede Kamer sturen.

- **Eerste Kamer neemt wetsvoorstel tegen asset stripping van ondernemingen aan**

Het wetsvoorstel ter implementatie van de Europese richtlijn betreffende beheerders van alternatieve beleggingsfondsen in de Nederlandse wet- en regelgeving is op 11 juni jl. door de Eerste Kamer als hamerstuk afgedaan. Onderdeel van dit wetsvoorstel is de bepaling dat een Nederlandse beheerder van beleggingsinstellingen (waaronder ook

hedgefonds en private equitymaatschappijen) die de controle verwerft over een onderneming de eerste twee jaar na controleverwerving niet mag meewerken aan de verkoop van waardevolle activa, zoals belangrijke dochters, door deze onderneming (ook wel 'asset stripping' genoemd). Het wetsvoorstel treedt op 22 juli a.s. in werking.

- **Eerste Kamer neemt voorstel tot wijziging van de Wet collectieve afwikkeling massaschade aan**

De Eerste Kamer heeft op 25 juni jl. het wetsvoorstel om de Wet collectieve afwikkeling massaschade (Wcam) effectiever te maken als hamerstuk aangenomen. De Wcam biedt de mogelijkheid om, wanneer de schadeveroorzakende partijen en de gedupeerden zelf tot een schadeafwikkelingsovereenkomst zijn gekomen, dit door de rechter verbindend te laten verklaren. Dit bevordert een efficiënte afwikkeling van door gedupeerden geleden massaschade (denk aan de Shell-schikking). De wijzigingsvoorstellen hebben tot doel de bestaande mogelijkheden om massavorderingen collectief af te wikkelen te verbeteren. Het betreft onder meer de introductie van een zgn. preprocesuele comparitie van partijen ter vergroting van de onderhandelingsbereidheid van partijen over een collectieve schikking. Ook wordt een inhoudelijke eis gesteld aan de ontvankelijkheid van de collectieve actie om te voorkomen dat het collectief actierecht 'gebruikt' wordt door claimstichtingen om eigen commercieel gedreven motieven na te streven. Eumedion heeft zich altijd positief getoond over het wetsvoorstel. Het wetsvoorstel treedt op 1 juli a.s. in werking.

Nieuws uit Brussel

- **ESMA: short selling verordening heeft geleid tot minder markefficiëntie**

De Europese beurstoezichthouder ESMA heeft indicaties dat de op 1 november 2012 in werking getreden short selling verordening tot minder efficiëntie in de prijsvorming van aandelen heeft geleid. Dit blijkt uit het ESMA-advies van 3 juni jl. aan de Europese Commissie betreffende de werking van de Europese short selling verordening. ESMA merkt hierbij wel op dat

het onderzoek betrekking heeft op een relatief korte periode, zodat 'harde' conclusies nog niet zijn te trekken. ESMA beveelt daarom ook nog geen fundamentele herziening van de verordening aan. De hoogte van de eerste drempel waarbij marktpartijen hun netto shortpositie in een aandeel moeten openbaren (0,5%) wordt als geschikt geacht, ook al heeft deze drempel een aantal partijen ertoe aangezet zijn netto shortpositie te fixeren op een waarde net onder deze drempel. Wel zou de Europese Commissie voorstellen kunnen doen om de berekeningsmethodiek van netto shortpositie te verduidelijken. De Europese Commissie zal, mede aan de hand van het ESMA-advies, haar bevindingen aan de Europese Raad van ministers en aan het Europees Parlement rapporteren.

- **Europese Commissie initieert onderzoek naar effecten IFRS**

De Europese Commissie wil weten of de verplichtstelling van het gebruik van de internationale financiële verslaggevingsstandaarden IFRS door Europese beursgenoteerde ondernemingen het beoogde effect heeft gehad. Dit blijkt uit een op 21 juni jl. uitgeschreven tender voor een onderzoek naar dit onderwerp. Sinds 2005 zijn alle Europese beursgenoteerde ondernemingen verplicht om hun jaarrekening op te stellen aan de hand van de door de International Accounting Standards Board (IASB) opgestelde IFRS. Doel hiervan was om de transparantie en vergelijkbaarheid van de jaarrekeningen van Europese beursgenoteerde ondernemingen te vergroten. Dit zou op haar beurt moeten bijdragen aan een efficiëntere Europese kapitaalmarkt. De onderzoekers zullen worden gevraagd of deze voordelen zijn gematerialiseerd en of deze voordelen groter waren dan de kosten. De Europese Commissie zal de uitkomsten van het onderzoek, die eind 2014 moeten worden opgeleverd, betrekken bij haar evaluatie van het IFRS-raamwerk en bij de vraag of de EU dit boekhoudsysteem ook in de toekomst moet behouden.

Ondernemingsnieuws

- **Grootschalige fraude bij Imtech geconstateerd**

Het management van Duitse en Poolse dochtermaatschappijen van Imtech hebben

op grote schaal valsheid in geschrifte gepleegd. Zo betaalde Imtech Duitsland € 29,7 miljoen aan een bepaalde partij waarvoor geen legitieme zakelijke rechtvaardiging is vastgesteld. Daarnaast heeft Imtech Duitsland zich mogelijk aansprakelijk gesteld voor € 14,2 miljoen aan verplichtingen van onderdelen van dezelfde partij die evenmin kunnen worden gerechtvaardigd. Dit blijkt uit het op 18 juni jl. vrijgegeven onderzoeksrapport naar de boekhoudkundige onregelmatigheden bij Imtech. Uit het rapport blijkt dat als gevolg van niet alleen boekhoudkundige malversaties bij de Duitse en Poolse dochters, maar ook bij de Nederlandse, Spaanse en Turkse dochters Imtech in totaal meer dan € 400 miljoen heeft moeten afschrijven op haar projecten. Het huidige bestuur stelt dat de frauduleuze acties gemitigeerd hadden kunnen worden als Imtech's bedrijfscultuur meer "open en sceptisch" was geweest. De focus van het voormalige bestuur lag te veel op "goed nieuws". Zo was het voormalige bestuur niet ontvankelijk voor neerwaartse aanpassingen van de omzetverwachtingen door het operationeel management. Risicomanagement werd vooral gezien als een compliance-exercitie en niet als een "bron voor concurrentievoordeel". Het negeren van bestaande interne controlemaatregelen was, volgens het onderzoeksrapport, niet "ongebruikelijk". Een en ander werd in de hand gewerkt door de vormgeving van Imtech's beloningsbeleid, dat gefocust was op omzet- en winstgroei. Het huidige bestuur heeft inmiddels maatregelen genomen om het governance-, risico- en compliance- (GRC) raamwerk te versterken. Zo wordt o.a. het statutair bestuur uitgebreid met twee personen, wordt er een interne auditfunctie ingesteld en is het beloningsbeleid aangepast. Verder wordt de BAVA van 2 augustus a.s. voorgesteld om 'zwaargewichten' Cees van Lede (beoogd president-commissaris) en Frans Cremers (beoogd voorzitter auditcommissie) te benoemen tot commissaris. Het Imtech-bestuur zal proberen de geleden schade te verhalen op de voormalige werknemers van de Duitse en Poolse dochters. Voormalig bestuurders Van der Bruggen en Gerner zijn eerder al gevraagd de bonussen over boekjaren 2010 en 2011 terug te storten,

maar hebben dit nog niet gedaan. Het huidige bestuur heeft bovendien de decharge van het voormalige bestuur niet voor de BAVA geagendeerd; de BAVA wordt wel verzocht de RvC te dechargeren van zijn taken over boekjaar 2012.

- **UNIT4 wil one-tier bestuursstructuur invoeren**

UNIT4 wil haar aandeelhouders voorstellen om de one-tier ('monistische') bestuursstructuur per 1 januari 2014 in te voeren. Het is de bedoeling dat op die datum huidig bestuursvoorzitter en medeoprichter van UNIT4, Chris Ouwinga, zich uit het dagelijkse bestuur terugtrekt en tot 'Chairman' van de AMX-onderneming wordt benoemd. Dit heeft het softwarebedrijf op 3 juni jl. in een persbericht bekend gemaakt. In het persbericht wijst UNIT4 erop dat het one-tier regime internationaal gezien de meest gebruikelijke bestuursstructuur is. UNIT4 stelt ambitieuze plannen te hebben om wereldwijd verder te groeien en vindt het daarbij van belang om grootaandeelhouder Chris Ouwinga (5,57%) op relatieve korte afstand van het dagelijkse bestuur te houden. Het monistisch bestuursmodel draagt volgens de onderneming het beste bij aan het bewerkstelligen van deze doelstellingen. Een afwijking van de Code Tabaksblad, waarin staat dat de Chairman niet belast mag zijn geweest met de dagelijkse gang van zaken, neemt de onderneming daarbij op de koop toe. Philip Houben, de huidige president-commissaris, zal een zgn. senior independent director worden. Uit het persbericht wordt niet duidelijk wat deze functie inhoudt. UNIT4 zal na Unilever NV, D.E Master Blenders 1753, Reed Elsevier NV, Kardan, Cryo-Save Group, Gemalto, Heineken Holding en New Sources Energy de negende Nederlandse beursgenoteerde onderneming zijn die het one-tier bestuursmodel invoert.

- **Cryo-Save roept responstijd in tegen plannen grootaandeelhouder**

Cryo-Save Group heeft als eerste beursgenoteerde onderneming de zgn. responstijd van maximaal 180 dagen ingezet tegen een aandeelhouder die een voorstel van strategische aard wil agenderen. Dit heeft de stamcellenbank op 3 juni jl. bekend gemaakt. De Code Tabaksblad gunt een bestuur van een beursgenoteerde

onderneming een responstijd wanneer een aandeelhouder voornemens is een onderwerp voor een AVA te agenderen dat kan leiden tot een wijziging van de strategie van de onderneming. 27,4%-aandeelhouder en concurrent Salveo Holding heeft de onderneming verzocht een BAVA uit te schrijven, waarin o.a. moet worden besloten over de overname van Salveo Holding door Cryo-Save, de benoeming van Frédéric Amar, bestuurder en grootaandeelhouder van Salveo Holding, tot CEO van Cryo-Save, het ontslag van een niet-uitvoerend bestuurder van Cryo-Save en de benoeming van een door Salveo Holding voorgedragen niet-uitvoerend bestuurder. Cryo-Save heeft deze voorstellen als 'strategisch' aangemerkt en de BAVA, door de oproeping van de responstijd, pas uitgeschreven voor 20 november a.s. Het bestuur van Cryo-Save wil, conform de Code Tabaksblad, de responstijd gebruiken voor nader beraad en constructief overleg met Salveo Holding over de voorgestelde agendapunten.

- **Voormalig bestuurders en commissarissen van Landis moeten schadevergoeding betalen**

Voormalig bestuurders en commissarissen van Landis Group hebben tussen maart 1999 en begin 2002 hun bestuurs- en toezichttaken onbehoorlijk uitgevoerd en zijn aansprakelijk voor de schade die daardoor is ontstaan. Zij moeten gezamenlijk € 25 miljoen betalen als voorschot op de totale schade. Dat heeft de rechtbank Midden-Nederland op 19 juni jl. geoordeeld in een civiele bodemprocedure die was aangespannen door de curatoren van het in 2002 gefailleerde beursgenoteerde ICT-bedrijf. De rechtbank is van oordeel dat Paul Kuiken, Hans Bus, Alex Ofman en Bert Clemens als bestuurders en Cees de la Haye en Adriëne Vrisekoop-Sterk als commissarissen hun taken onbehoorlijk hebben vervuld t.a.v. de boekhouding, het financiële beleid en het acquisitiebeleid, de jaarrekeningen over 1999 en 2000, de overige publiekelijk en aan zakenpartners gepresenteerde cijfers en informatie over die jaren en over 2001, de samenstelling van het bestuur en de RvC en de naleving door het bestuur en de RvC van de voor hen geldende voorschriften. In december 2011 had de Ondernemingskamer al vastgesteld

dat op deze terreinen sprake is geweest van wanbeleid bij Landis. De curatoren schatten het faillissementstekort op circa € 45 miljoen, maar de exacte hoogte van dat tekort en het door de bestuurders en commissarissen te betalen bedrag moet in een vervolgproucedure worden vastgesteld.

Overige interessante zaken

- **AFM stelt beleidsregel definitie en berekening shortpositie vast**

De AFM heeft op 21 juni jl. de beleidsregel over de definitie en berekening van een bruto shortpositie vastgesteld en gepubliceerd. De beleidsregel houdt verband met de verplichting per 1 juli a.s. om substantiële bruto shortposities (vanaf 3%) in aandelen van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen bij de AFM te melden. De meldingen zullen openbaar worden gemaakt. In de definitieve versie van de beleidsregel heeft de AFM het commentaar van Eumedion overgenomen om bij de berekening van een bruto shortpositie in een aandeel niet alle denkbare financiële instrumenten op indices, mandjes en ETF's waarin het aandeel is vertegenwoordigd, mee te laten tellen. De AFM heeft bepaald dat pas bij het passeren van een bepaalde drempel dergelijke posities moeten worden meegeteld.

- **AFM legt KPMG boete van € 881.250 op voor falend kwaliteitsbeleid en onjuiste interne procedures**

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft in 2011 aan accountantskantoor KPMG boetes opgelegd van in totaal € 881.250 vanwege een gebrekkige kwaliteitsbeheersing in 2008 en 2009. Dit heeft de AFM op 3 juni jl. bekend gemaakt. Volgens de AFM was er in 2008 en 2009 bij KPMG sprake van "ernstige gebreken in de opzet, werking en naleving" van het stelsel van de interne kwaliteitsbeheersing. Bovendien heeft KPMG in die tijd nagelaten zich te vergewissen van de onderliggende problemen en heeft het geen concrete en passende maatregelen opgesteld en uitgevoerd om de kwaliteitsprocedures goed en volgens de daarvoor geldende regels te laten functioneren. "Aldus heeft KPMG onvoldoende invloed uitgeoefend op het kwaliteitsgericht denken en handelen binnen haar organisatie", aldus de AFM. KPMG is in 2012 in beroep gegaan tegen de boetes,

maar de rechtbank Rotterdam heeft in mei 2013 de boetes in stand gelaten. De AFM heeft eerder ook boetes uitgedeeld aan Deloitte en Ernst & Young. Deze hadden te maken met het niet naleven van de zorgplicht.

- **Code Banken wordt uitgebreid met eed en tuchtrecht**

In de Code Banken zullen regels worden opgenomen hoe bankiers zich behoren te gedragen bij het uitoefenen van hun functie. Om dat kracht bij te zetten zullen alle medewerkers van een bank een eed of belofte moeten afleggen waarin zij verklaren zich in de uitoefening van hun functie te houden aan die regels. Voor het behandelen van klachten over het niet-naleven van de gedragsregels zal een Tuchtreglement bancaire sector worden vastgesteld. Dit heeft de Nederlandse Vereniging van Banken op 24 juni jl. bekend gemaakt. De vernieuwde Code Banken moet op 1 januari 2014 klaar zijn en het tuchtrecht moet op 1 januari 2015 voor alle bankiers gaan gelden.

- **Controleverklaring bij Britse jaarrekeningen wordt meer ondernemingsspecifiek**

De controleverklaring van de externe accountant bij de jaarrekening van Britse beursgenoteerde ondernemingen wordt ondernemingsspecifieker en daardoor voor beleggers inzichtelijker. Dit heeft de Britse toezichthouder op accountantskantoren, de Financial Reporting Council (FRC), op 4 juni jl. besloten. De externe accountant van een Britse beursgenoteerde onderneming moet vanaf de jaarrekening over verslagjaar 2013 méér verklaren dan dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de financiële situatie van de betreffende onderneming. Hij moet in de controleverklaring ook een oordeel geven over de risico's op een materiële fout in de jaarrekening, hoe hij het concept van materialiteit heeft toegepast en aangeven wat de reikwijdte van de controlewerkzaamheden was. De FRC verwacht dat de meer ondernemingsspecifieke controleverklaringen zullen bijdragen aan een betere dialoog tussen beleggers en beursgenoteerde ondernemingen. De FRC loopt met het nieuwe model voor een controleverklaring vooruit op de vaststelling van een internationaal geharmoniseerde

controleverklaring door de IAASB, de opsteller van de internationale audit standaarden.

- **Britse ondernemingen moeten meer MVO-informatie publiceren**

Britse beursgenoteerde ondernemingen worden verplicht gesteld meer informatie te publiceren over hun strategie, het verdienmodel, de belangrijkste risico's, het aantal vrouwen in topposities, CO2-emissie en het mensenrechtenbeleid. De Britse regering heeft op 12 juni jl. een wetsvoorstel met deze strekking naar het Britse Parlement gestuurd. De betreffende informatie moet worden verschaft in het jaarverslag vanaf boekjaar 2013. Volgens de Britse minister van Economische Zaken, Jo Swinson, zal een informatiever jaarverslag bijdragen aan het afleggen van een betere verantwoording door het bestuur aan de AVA.

- **Britse werkgroep voor collectieve engagement opgericht**

De Britse belangenorganisaties van verzekeraars (ABI), pensioenfondsen (NAPF) en vermogensbeheerders (IMA) hebben op 17 juni jl. een gezamenlijke werkgroep ingesteld die moet bekijken hoe Britse én niet-Britse institutionele beleggers beter kunnen samenwerken en optrekken richting Britse beursgenoteerde ondernemingen. Claudia Kruse, Managing Director Governance & Sustainability van APG Asset Management en lid van het Algemeen bestuur van Eumedion, is lid van deze werkgroep. De werkgroep zal naar verwachting eind november zijn aanbevelingen presenteren. Onderdeel van deze aanbevelingen zal ook zijn op welke punten de Britse wetgeving moet worden aangepast om collectieve engagement effectiever te maken.

- **Frankrijk introduceert adviserende AVA-stem over beloningsbeleid**

Franse beursgenoteerde ondernemingen worden geacht de uitvoering van het beloningsbeleid voor ten minste een niet-bindende (adviserende) stem voor te leggen aan de AVA. Indien de AVA in meerderheid tegenstemt, dan moet de remuneratiecommissie van de betreffende onderneming bekend maken welke maatregelen zij heeft genomen om de

aandeelhouders tevreden te stellen. Deze nieuwe bepalingen zijn opgenomen in de aangepaste versie van de Franse corporate governance code die op 17 juni jl. is gepubliceerd. De aangepaste code bepaalt verder dat in de remuneratiecommissie ten minste één werknemersvertegenwoordiger moet zitten. Ook worden strengere eisen gesteld aan de toekenning van opties, tekenbonussen, afvloeiingsregelingen en pensioenen. Voorts mogen (uitvoerende) bestuurders niet meer dan twee commissariaten bekleden, waarbij commissariaten van niet-Franse ondernemingen meetellen. De 'schruggende partijen' van de code – werkgeversorganisaties Medef en Afep – zullen een monitoring commissie instellen die de naleving van de codebepalingen gaat controleren. Als gevolg van de strengere code is wetgeving op het terrein van bestuurdersbeloning – waarmee president François Hollande eerder had bedreigd – in ieder geval voorlopig van de baan.

- **Zwitserland verbiedt vertrekvergoedingen voor bestuurders**

Bestuurders van Zwitserse beursgenoteerde ondernemingen mogen binnenkort geen vertrekvergoeding meer ontvangen. Ook speciale vergoedingen aan bestuurders in verband met een succesvolle overname, fusie of acquisitie zullen worden verboden. Dit blijkt uit het op 14 juni jl. door de Zwitserse regering gepubliceerde voorontwerp van een wetsvoorstel ter uitwerking van het op 3 maart jl. aangenomen referendum over een aantal onderwerpen in relatie tot bestuurdersbeloningen. Het wetsvoorstel bevat ook de verplichting voor Zwitserse beursgenoteerde ondernemingen om de totale beloning van het bestuur ter goedkeuring aan de AVA voor te leggen. Het gaat dan om het vaste salaris dat een bestuurder in dat betreffende jaar zal ontvangen en om de eventuele variabele beloningen die betrekking hebben op prestaties in het voorgaande jaar. Indien de AVA het voorstel afkeurt, kan het bestuur een tweede voorstel in stemming brengen. Indien dat voorstel ook wordt afgekeurd, moet binnen drie maanden een BAVA bijeen worden geroepen waarin een aangepast voorstel in stemming wordt gebracht. De

AVA van Zwitserse beursgenoteerde ondernemingen krijgt verder het recht om jaarlijks de bestuurders en commissarissen te (her)benoemen, alsmede de voorzitter en de leden van de remuneratiecommissie. In het voorontwerp zijn de Zwitserse pensioenfondsen niet verplicht gesteld te stemmen op alle aandelen die zij houden. De initiatiefnemer van het referendum had dit wel voor ogen. De Zwitserse regering wil niet verder gaan dan een wettelijke plicht voor Zwitserse pensioenfondsen tot rapportering over het stemgedrag. Belanghebbenden hebben tot 28 juli a.s. de tijd om te reageren op het voorontwerp. Het is de bedoeling dat het wetsvoorstel op 1 januari 2014 in werking treedt.

- **Japan overweegt invoering van een code voor institutionele beleggers**

Japan overweegt de invoering van een gedragscode voor institutionele beleggers. De code zou behulpzaam moeten zijn bij de tenuitvoerlegging van de fiduciaire verantwoordelijkheden van institutionele beleggers. De code, die eind dit jaar zou moeten worden vastgesteld, zou ook principes moeten bevatten om de dialoog van institutionele beleggers met Japanse beursgenoteerde ondernemingen te verbeteren. Dit blijkt uit een op 14 juni jl. gepubliceerde strategienota van de Japanse regering om de Japanse economische groei te versnellen. De Japanse regering kondigt in de nota verder wetgeving aan om besturen van Japanse beursgenoteerde ondernemingen te verplichten een aantal externe, onafhankelijke, niet-uitvoerende bestuurders in het bestuur op te nemen.